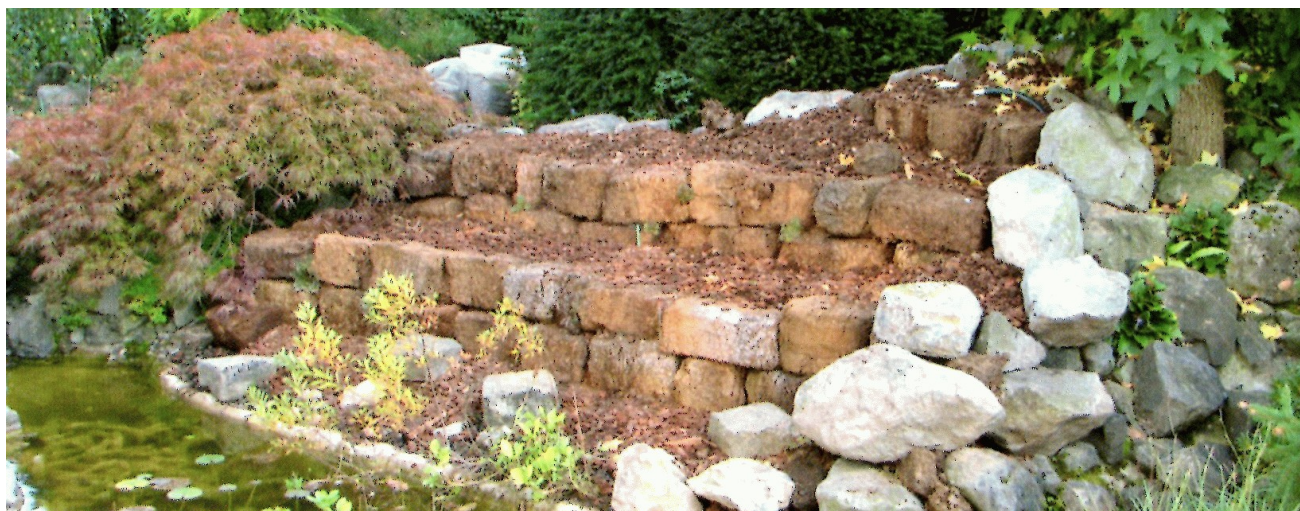

Veentuin; aanleg en beplanting

N.a.v. de topic "Peatbed" en voorts wat versnipperde publicatie's over dit zéér interessante onderwerp, ben ik achter de pc gekropen en begonnen het e.e.a. bij elkaar te harken. Voor de lezers van het VRV / NRV-forum wil ik het resultaat, tot nu toe, ter beschikking stellen.

Veentuin in wording, Marijn vd Brink FA 97

Verschillende type veentuin

Wim van Kruijsbergen legt, in Folium Alpinum (FA 102, mei 2012, pag. 45 e.v.), de aanleg van een veentuin als volgt uit:

"In de veentuin kennen we twee verschillende typen, te weten een "natte -" en een "droge veentuin".

- De **natte veentuin** (in de natuur ligt een "veen" bijna altijd in de volle zon) bestaat uit een, tot ± 15 cm diepte, uitgegraven gedeelte van de tuin, hierin wordt een waterdichte laag van b.v. vijverfolie (of -rubber) aangebracht. Rondom wordt op de folie eerst twee lagen witveen turfblokken gelegd, tot ongeveer 15 cm boven het omringende maaiveld. De turfblokken worden onderling verbonden met b.v. bamboe stokjes (niet door de folie prikken !!!). Daarna wordt de ruimte binnen de turfblokken opgevuld met "blonde" turf (witveen) tot bovenzijde van de turfblokken. Eventueel enkele stapstenen aanbrengen om het onderhoud te vergemakkelijken. De "bak" kan nu vol water gezet worden, gebruik hiervoor regenwater en géén kraanwater i.v.m. het daarin aanwezige kalk. Het veen kan hierdoor, na enige tijd wat inklinken, hou hier dus rekening mee vóór je gaat beplanten. Breng bij de aanleg ook verticaal een stukje PVC-buis, tot op de folie, aan zodat de waterstand gecontroleerd kan worden. Afwerken met sphagnum zal zeker bijdragen tot een 'natuurlijke-look'
- De **droge veentuin** kan gewoon op maaiveld hoogte aangebracht worden. Leg op de bestaande tuinbodem eerst antiwortel doek. Stapel hier, iets naar binnen hellend, de witveen turfblokken op tot de gewenste hoogte. Ook hier kunnen, door en door, bamboestokken (of betonijzer) in gestoken worden die voor de nodige stevigheid zorgen. De ruimte binnen de turfblokken wordt opgevuld met een mengsel van bladaarde, fijne boomschors en ± 15 % gewone (onbemeste) tuinaarde."

Veentuin; aanleg en beplanting

Of zoals **Kris De Raeymaeker** zijn substraat voor de droge veentuin samenstelde:

- 3 emmers goed verteerde bladgrond - 1 emmer half verteerde schors afkomstig van pijnbomen (Dockx) - 1 emmer fijne afdekschors (4 - 8 mm destijds te koop bij Pelckmans) - 1 emmer leemachtige grond - 1 emmer turf zoals die hier bij de bloemist wordt verhandeld.
- Voor sommige planten meng ik bij het uitplanten nog wat extra grit of leemgrond in het plantgat volgens de veronderstelde behoefte van de plant.

Er zijn 3 soorten biotoopjes in dit bed, aldus Kris :

1. rechtstreeks uitgeplant in de turfblokken die dienen als omzoming om de hoogteverschillen te maken en dus ook als plantmedium.
2. tussen twee turfblokken geprangd, planten kunnen zowel wortelen in de turfblokken of ook in het substraat. Ze kiezen maar ....
3. In het opvulmateriaal zoals beschreven.

In hoofdstuk 12 (pag. 154 t/m 169) van het "**Handboek voor de Rotstuin**" van de NRV, verteld **Gert Hoek** gedetailleerd over de aanleg van zijn veenbedden en turfmuurtjes. Dit boek is bij het NRV-secretariaat verkrijgbaar.

Hebt u geen ruimte om een veentuin aan te kunnen leggen, dan is het misschien een optie om een turfschutting te plaatsen. In nevenstaand voorbeeld, een foto van Jacqueline Burgerhart-de Groot die ik op facebook tegen kwam, zijn schuin geplaatste betonmatten 'bekleed' met turven en aan de bovenzijde voorzien van een druppelleiding.

De onderste laag turven zouden in een 'goot' van vijverfolie kunnen worden gelegd zodat ze ook van onderuit wat extra vocht op kunnen zuigen.

Een constructie als deze valt natuurlijk in de categorie '**droge veentuin**', zoals door Wim van Kruijsbergen werd omschreven.

Veentuin; aanleg en beplanting

Planten voor de veentuin:

In onderstaande lijst wordt m.b.t. de standplaats een onderscheid gemaakt tussen een droge- en een natte veentuin, zoals hierboven door Wim werd omschreven. Voort wordt aangegeven of de plant het beste in- of tussen de turfblokken kan worden geplant, zoals door Kris werd aangegeven.

De lijst is niet "alles omvattend", maar geeft voor de beginnende liefhebber voldoende houvast om een keuze te kunnen maken. Een groot aantal van de hier genoemde planten zijn in het topic "Peatbed" besproken en met de zoekfunctie gemakkelijk terug te vinden. De overige planten kunt u gemakkelijk op internet vinden.

<i>Adonis amurensis</i>	droog; niet in turfblok
<i>Andromeda polifolia</i> (halfheestertje)	nat;
<i>A. polifolia 'Macrophylla'</i> (halfheestertje)	nat;
<i>Androsace delavayi</i> , (afdakje)	droog; in/tussen turfblok
<i>Anemone trullifolia</i>	droog;
<i>A. obtusiloba sulphurea</i>	droog;
<i>Anemonella thalictroides</i> ,	droog; in veenbed
<i>Arctica nana</i> (heestertje)	nat; in/tussen turfblok
<i>Asplenium trichomanes</i> (steenbreekvaren)	droog; in/tussen turfblok
<i>Calopogon tuberosus</i>	nat; in/tussen turfblok of sphagnum
<i>Cassiope 'Badenoch'</i>	droog; in/tussen turfblok
<i>C. 'Muirhead'</i>	droog; in/tussen turfblok
<i>C. lycopodioides</i> , ('Rokujo')(wat kleiner dan andere soorten)	droog; in/tussen turfblok
<i>C. selaginoides</i> (bestaat een 'var. Nana' van)	nat; in/tussen turfblok
<i>Colchicum alpinum</i>	droog; in veenbed
Crocus soorten, zowel na- als voorjaars bloeiers o.a.:	
<i>C. banaticus</i>	droog; in veenbed, najaars bloeier
<i>C. kotschyanus</i>	droog; in veenbed, najaars bloeier
<i>C. gilanicus</i>	droog; in veenbed, najaars bloeier
<i>C. gargaricus</i>	droog; in veenbed, voorjaars bloeier
<i>C. heuffelianus</i>	droog; in veenbed, voorjaars bloeier
<i>C. cvijicii</i> (of <i>cvijic</i>)	droog; in veenbed, voorjaars bloeier
Cyclamen soorten o.a.	
<i>C. parviflorum</i> ,	droog; in/tussen turfblok
<i>C. pseudoibericum</i>)	droog; in/tussen turfblok
<i>Cymbalaria muralis</i>	droog; in/tussen turfblok
Cypripedium soorten,	droog; in veenbed
<i>Dactylorhiza majalis</i>	droog; in veenbed
<i>D. maculata</i> , (syn. <i>Orchis maculata</i>) (Gevlekte orchis)	droog; in veenbed
<i>D. maculata ssp. ericetorum</i> (Heideorchis)	nat;
<i>D. x grandis</i>	droog; in veenbed
<i>D. praetermissa</i> , (syn. <i>D. majalis ssp. praetermissa</i>)(Rietorchis)	nat;
<i>D. incarnate</i> (Vleeskleurige orchis)	nat;
<i>D. purpurella</i> ,	nat;

Veentuin; aanleg en beplanting

<i>Daphne blagayana</i>	droog; niet in turfblok
<i>D. cneorum x jasminea</i> (bloeit lang door)	droog; niet in turfblok
<i>Diapensia lapponica</i>	droog; in/tussen turfblok
<i>Drosera rotundifolia</i> ,	nat;
<i>D. anglica</i>	nat;
<i>D. longifolia</i>	nat;
<i>D. intermedia</i>	nat;
<i>Eleorchis japonica</i>	nat;
<i>Epigaea repens</i>	droog; in/tussen turfblok
<i>Epipactis palustris</i> (Moeraswespenorchis)	nat;
<i>Eranthis</i> soorten	droog; in veenbed
<i>Erica tetralix</i> ,	nat;
<i>Erythronium dens-canis</i> 'Old Aberdeen'	droog; niet in turfblok
<i>E. dens-canis ssp. niveum</i>	droog; in veenbed
<i>E. 'Margaret Mathew'</i>	droog; in veenbed
<i>Gaultheria adenotrix</i> (heestertje - foto bes)	nat; in/tussen turfblok
<i>G. procumbens</i> , (heestertje rode bes)	nat; in/tussen turfblok
<i>Gentiana farreri</i>	droog;
<i>G. brachyphylla ssp brachyphylla</i>	droog; in veenbed
<i>G. pneumonanthe</i> (Klokjesgentiaan)	nat;
<i>G. 'Braemar'</i>	droog; in veenbed
<i>G. ternifolia</i> 'Cangshan'	droog; in veenbed vochtig
<i>Gladiolus palustris</i>	droog;
<i>Goodyera repens</i> (dennenorchis)	droog; vochtig
<i>Gymnadenia conopsea</i> , (Grote muggenorchis)	nat;
<i>Haberlea rhodopensis</i> ,	droog; in/tussen turfblok
<i>Hacquetia epipactis</i>	droog; (half-)heestertje
<i>Harrimanella stelleriana</i>	Nat; in veenbed (half-)heestertje
<i>Helleboris</i> (dwerg soorten)	droog;
<i>Helonias bullata</i>	nat;
<i>Hepatica</i>	droog; in veenbed
<i>Iris winogradowi</i>	droog; in veenbed
<i>Kalmia polifolia</i> ,	droog; heestertje
<i>Kalmiothamnus ornithomma</i> 'Cosdon'	droog; heestertje
<i>Ledum palustre</i> (Moerasrozemarijn)	droog; heestertje
<i>L. groenlandicum</i> ('Compactum')	droog; heestertje
<i>Leiophyllum buxifolium</i>	nat; vochtig heestertje
<i>Leucogenes leontopodium</i> (van 'Down under', vlies erover)	droog; tussen turfblok, zonnig
<i>Listera cordata</i> (kleine keverorchis)	droog; vochtig
<i>Lycopodium</i>	droog;
<i>Loiseleuria procumbens</i>	nat; vochtig, heestertje
<i>Meconopsis</i>	droog;
<i>Narthecium ossifragum</i> (Beenbreek)	nat;
<i>Oxalis laciniata</i>	droog; in veenbed, zonnig, goed gedraineerd, afdakje in de winter

Veentuin; aanleg en beplanting

<i>Orchis mascula</i> (Mannetjesorchis)	droog; in veenbed
<i>Paris quadrifolia</i> (Eénbes)	droog; schaduw
<i>P. polyphylla</i> (bol)	droog; vochtig, schaduw,
<i>Phyllipsis 'Sugar Plum'</i>	droog; in veenbed
<i>Phyllodoce aleutica</i> , (heestertje)	nat; vochtig
<i>Ph. caerulea</i> (heestertje)	nat; vochtig
<i>Ph. nipponica</i> (heestertje)	nat; vochtig
<i>Pinguicula alpina</i> ,	nat; event. in turfblok goed vochtig
<i>Pi. grandiflora</i> ,	nat; event. in turfblok goed vochtig
<i>Pi. longifolia</i> ,	nat; event. in turfblok goed vochtig
<i>Pi. leptoceras</i>	vochtig
<i>Pi. Poldinii</i> , redelijk nieuwe variëteit uit de prealps moet wel	
koude winters hebben om te overleven,	vochtig
<i>Pi. villosa</i>	vochtig
<i>Pi. vulgaris</i> ,	vochtig
<i>Pleione</i> ,	droog; in/tussen turfblok
<i>Pl. 'Tolima'</i>	droog; in/tussen turfblok
<i>Pogonia ophioglossoides</i> ,	nat;
<i>Primula aureate</i> (Nepal)	droog; in veenbed, schaduw
<i>Pr. minima</i> ,	droog; in/tussen turfblok
<i>Pr. magellanica</i>	droog; in/tussen turfblok
<i>Pr. nanobella</i> ,	droog; in/tussen turfblok
<i>Pr. petiolaris</i> (Himalaya),	nat; schaduw
<i>Pr. sonchifolia</i> (Himalaya)	nat; schaduw
<i>Pr. fasciculata</i>	droog; tussen turfblok vochtig
<i>Pseudochis (albida ssp.) straminea</i> ,	nat;
<i>Pyrola minor</i> ,	droog; in/tussen turfblok
<i>Py. rotundifolia</i>	droog; in/tussen turfblok
<i>Py. norvegica</i> ,	droog; in/tussen turfblok
<i>Ramonda myconi</i> ,	droog; in/tussen turfblok
<i>R. nathalia</i>	droog; in/tussen turfblok
<i>R. serbica</i>	droog; in/tussen turfblok
<i>Ranunculus alpestris</i>	droog; in veenbed
<i>Rhododendron camtschaticum</i>	droog; in turfblok
<i>R. calostrotum</i>	droog; in/tussen turfblok
<i>R. lowndesii</i>	droog; in/tussen turfblok
<i>R. pumilum</i>	droog; in/tussen turfblok
<i>R. 'Wee Bee'</i>	droog; in veenbed
<i>Rubus chamæmorus</i>	nat;
<i>Saxifraga cortusifolia 'Conwy Snow'</i>	droog; in veenbed/-trog
<i>S. lowndesii</i> (bijmesten en mos bestrijden)	droog; in/tussen turfblok
<i>S. fortunei 'Mt Nachi'</i> , (schaduw)	droog; in veenbed/-trog
<i>S. fusca</i> (halfschaduw)	droog; in/tussen turfblok
<i>S. oppositifolia</i>	droog; in veenbed/-trog
<i>Schizocodon soldanelloides</i>	droog;

Veentuin; aanleg en beplanting

<i>S. intercedens</i>	droog;
<i>Scoliopus bigelovii</i>	droog; in veenbed
<i>S. hallii</i>	droog; in veenbed
<i>Shortia uniflora</i>	droog; in/tussen turfblok
<i>Sh. galacifolia</i>	droog; in/tussen turfblok
<i>Soldanella montana</i>	droog; in/tussen turfblok
<i>S. alpina</i>	droog; in/tussen turfblok
<i>S. villosa</i> e.a.	droog; in/tussen turfblok
<i>Trientalis europaea</i> (Zevenster)	droog;
<i>Trillium luteum</i> (geel),	droog; vochtig, schaduw
<i>T. pusillum</i> (wit)	droog; vochtig, schaduw
<i>T. rivale</i>)	droog; vochtig, schaduw
<i>Uvularia perfoliata</i>	droog; schaduw
<i>Vaccinium oxycoccus</i> (Kleine veenbes)	nat;
<i>Vacc. macrocarpon</i> ((Grote-) Veenbes of Cranberry)	nat;
<i>Vacc. macrocarpon</i> 'Hamilton' (compact, tragere groei)	nat;
<i>Vacc. vitis-idaea</i> (Rode bosbes of Vossenbes)	droog; in veenbed
<i>Vacc. vitis-idaea ssp. Minus</i> (langzame groeier)	droog; in veenbed

Benodigde materialen:

- Witveen of blonde turf is verkrijgbaar van o.a. het merk Aura. Voor ons doel zijn alléén de grote zachte licht bruine turven geschikt. Gebruik beslist niet de zwarte harde turven, de z.g.n. zwartveen turven, die vaak bij de tuincentra worden aangeboden. Hier wil niets in groeien. Ook tuinturf is ongeschikt.
- Bladaarde, liefst beukenbladaarde maar andere bladsoorten zijn waarschijnlijk ook goed, met uitzondering van blad dat te veel looizuur afgeeft (b.v. eiken- en notenblad). In NL bij Kwekerij De Hessenhof verkrijgbaar. Zelf maken is eenvoudig om te doen maar vergt tijd.
- De boomschors die nodig is voor afstrooien en vermenging met de bladaarde in de droge veentuin, is verkrijgbaar onder de merknaam Sanischors. Sanischors levert dit in verschillende maten, 04/08 is voor dit doel het meest geschikt. In NL is nog geen leverancier van dit merk gevonden.
- Parkgoud of Dolomiet voor specifieke behoeften van een plant.
- Sphagnum, indien men besluit om de natte veentuin daarmee af te werken.
- Voor de natte veentuin heb je vijverfolie nodig.
- Voor de droge veentuin heb je antiworteldoek nodig.
- Split om, eventueel plaatselijk, het substraat wat luchtiger/doorlatender te maken.

Opmerking:

Hou bij de toepassing van schors, e.d. half verteerde producten, wel rekening met een eventueel stikstofgebrek bij de planten. Bij verdere vertering, of compostering, van dit materiaal wordt n.l. veel stikstof gebruikt, waardoor tekorten kunnen ontstaan.

Veel leesplezier en succes met de aanleg,

Mvrgr

Cor van Kapel